గౌరవనీయులైన న్యాయమూర్తి శ్రీ కె. సురేందర్

క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం. 8504/2023

ఉత్తర్వు:

1. హైదరాబాద్లోని ఐదవ అదనపు మెట్రోపాలిటన్ సెషన్స్ జడ్జి నాంపల్లి కోర్టులో సివిల్ లైన్స్ థానా పోలీస్ స్టేషన్, కోర్బా లోని Cr.No.254/2023 గల Crl.M.P.No.2411/2023 లోని 3 నుండి 6 వరకు ఉన్న ప్రతివాదులకు ముందస్తు బెయిల్ను మంజూరు చేస్తూ ఇచ్చిన ఉత్తర్వుతో బాధపడుతూ వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు, ప్రస్తుత దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు. పిటిషనర్ ఈ ఉత్తర్వులను రద్దు చేయాలని కోరుతున్నారు.

2. పిటిషనర్, 3 నుండి 6 వరకు గల ప్రతివాదులపై అనేక ఆరోపణలు చేస్తూ ఇక్కడ ఫిర్యాదు దాఖలు చేశారు. ఫిర్యాదు నేరంగా నమోదు చేయబడినందున, 3వ ప్రతివాది/భర్త కోర్బాలోని జిల్లా మరియు సెషన్స్ జడ్జి ముందు ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు.అయితే, అఫిడవిట్ లో మరియు దరఖాస్తులో సంతకాలు సరిపోలడం లేని కారణంగా అది కొట్టివేయబడినది. ఆ తర్వాత, వారు తేదీ 07.07.2023 న చత్తీస్గఢ్ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు మరియు ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తు దాఖలు చేశారు. అయితే, ఇది తేదీ 03.08.2023 న ఉపసంహరించబడింది.

3. ఈలోగా, నిందితుడు హైదరాబాద్లోని ఐదవ అదనపు మెట్రోపాలిటన్ సెషన్స్ జడ్జి, నాంపల్లి ముందు దాఖలు చేసిన ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తును విచారించి, తేదీ 19.07.2023 న ఆక్షేపిత ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడ్డాయి.

4. పిటిషనర్ తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది కోరిన ప్రధాన కారణం ఏమిటంటే, ఛత్తీస్గఢ్ లోని కోర్బా జిల్లాలో నమోదైన నేరానికి సంబంధించి ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తును స్వీకరించడానికి హైదరాబాద్లోని సెషన్స్ కోర్టుకు అధికార పరిధి లేదని Cr.P.C లోని సెక్షన్ 438 భారతదేశంలో ఎక్కడైనా నమోదైన నేరానికి ముందస్తు బెయిల్ మంజూరు చేయడానికి అధికార పరిధిని కలిగి ఉందని వివరించబడితే అప్పుడు , భారతదేశంలో 5000 కంటే ఎక్కువగా స్థాపించబడిన సెషన్స్ కోర్టులు భారతదేశం అంతటా దాఖలు చేయబడిన క్రిమినల్ కేసుల అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటాయి. Cr.P.C యొక్క సెక్షన్ 438 కింద అధికారాలను తన అధికార పరిధికి

వెలుపల ఉన్న సెషన్స్ జడ్జికి విస్తరించడం శాసనం యొక్క ఉద్దేశం కాదు. సెషన్స్ జడ్జి యొక్క అధికార పరిధి Cr.P.C కింద స్పష్టంగా గుర్తించబడింది.

5. అంతే కాకుండా , భర్త మరియు బంధువులు వాస్తవాలను దాచి పెట్టి హైదరాబాద్ లోని సెషన్స్ కోర్టు నుండి బెయిల్ కోసం ప్రయత్నించారని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. కోర్బాలోని సెషన్స్ కోర్టులో 3వ ప్రతివాది/భర్త దాఖలు చేసిన ముందస్తు బెయిల్ కొట్టివేయబడింది మరియు చత్తీస్గఢ్ హైకోర్టులో బెయిల్ పిటిషన్ పెండింగ్లో ఉంది అనే వాస్తవం హైదరాబాద్లోని సెషన్స్ కోర్టుకు తెలియజేయబడలేదు. పేర్కొన్న కారణాల వల్ల, ఆక్షేపిత ఉత్తర్వును రద్దు చేసి, పక్కన పెట్టాలి.

6. మరోవైపు, హైదరాబాద్లోని సెషన్స్ కోర్టు అధికార పరిధిని కలిగి ఉందని ప్రతివాదులు 3 నుండి 6/నిందితుల తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. కోర్బాలోని సెషన్స్ జడ్జి ముందు ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తు యోగ్యతపై నిర్ణయం తీసుకోలేదని మరియు సాంకేతిక అభ్యంతరాల కారణంగా తిరిగి ఇవ్వబడిందని ఆయన సమర్పించాడు. నిందితుడిని వేధించడానికి, పిటిషనర్/భార్య అనేక ఫిర్యాదులను దాఖలు చేసినట్లు ఆయన సమర్పించాడు. పిటిషనర్ తప్పుడు ఫిర్యాదులు చేస్తూ ప్రతివాదిని/భర్తను వేధిస్తున్నారు. భార్య, ఆమె బంధువుల చట్టవిరుద్ధమైన చర్యతో బాధపడి, భర్త వారిపై బంజారా హిల్స్ పోలీస్ స్టేషన్ లో కేసు నమోదు చేశాడు, ఇది ఎఫ్ఐఆర్ No.696/2023 గా నమోదు చేయబడింది. క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.7740/2023 లో ఈ కోర్టు Cr.P.C లోని సెక్షన్ 41-A ప్రకారం విధానాన్ని అనుసరించాలని పోలీసులను ఆదేశించింది. అంతేకాకుండా , ఈ కోర్టు ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, కోర్బా వద్ద సంబంధిత పోలీసులు హామీదారులను అంగీకరించి, బెయిల్పై విడుదల చేయబడ్డారని ఆయన సమర్పించాడు. తన వాదనలకు మద్దతుగా, అతను ఈ క్రింది తీర్పులపై ఆధారపడ్డాడు; **i) ప్రీతమ్ సింగ్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం 1; ii) బి.ఆర్. సిన్హా వర్సెస్ రాష్ట్రం 2; iii) ఎల్.ఆర్. నాయుడు వర్సెస్ కర్ణాటక రాష్ట్రం 3; iv) ఎన్. కె. నాయర్ మరియు ఇతరులు/తదితరులు వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం 4; v) టి. మధుసూదన్ వర్సెస్ పోలీసు సూపరింటెండెంట్ మరియు ఇతరులు 5; vi) కైలాష్పతి కేడియా వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు 6; vii) మహేష్ కుమార్ సర్దా వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా 7; viii) సుందరపు విజయ్ కుమార్ వర్సెస్ హర్యానా రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు 8; ix) సుబాసా చంద్ర మాలిక్ వర్సెస్ ఒడిశా రాష్ట్రం 9 మరియు గుర్బక్ష్ సింగ్ సిబియా మరియు ఇతరులు వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం 10.**

7. Cr.P.C లోనిసెక్షన్ 438, నాన్-బెయిలబుల్ నేరం చేశాడనే ఆరోపణపై ఒక వ్యక్తిని అరెస్టు చేసిన సందర్భంలో, బెయిల్పై ఉన్న వ్యక్తి యొక్క బెయిల్ ను పొడిగించమని పోలీసు లేదా సంబంధిత అధికారులను ఆదేశించే అధికారాన్ని హైకోర్టు లేదా సెషన్స్ కోర్టుకు అందిస్తుంది. తనను అరెస్టు చేయవచ్చని నమ్మడానికి కారణం ఉన్న ఏ వ్యక్తి అయినా అరెస్టు సమయంలో బెయిల్ మంజూరు కోసం హైకోర్టు లేదా డివిజనల్ సెషన్స్ కోర్టును ఆశ్రయించవచ్చు.

---

1 1980CRILJ 1174
2 1982 CRILJ 61
3 1984 (1) KarLJ 475
4 1985 Cri LJ 18876
5 1992 Cri LJ 3442
6 1996 JLJ 363
7 2001(1) ALD (CRI) 127
8 MANU/AP/0149/2020
9 2023(I) ILR-CUT239
10 AIR 1980 SC 16327

8. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్లు 6 మరియు 7 ప్రకారం, సెషన్ కోర్ట్ ఒక నిర్దిష్ట ప్రాంతానికి క్రిమినల్ కోర్టుగా వర్గీకరించబడింది. సెషన్స్ కోర్టు అనేది ఎప్పటికప్పుడు హైకోర్టు నిర్దేశించిన పరిమితుల్లో అధికారాలను కలిగి ఉండే క్రిమినల్ కోర్టు. Cr.P.C యొక్క షెడ్యూల్-I కింద, నేరపూరిత నేరాలను విచారించగల కోర్టులు పేర్కొనబడ్డాయి.

9. Cr.P.C లోని సెక్షన్ 177 ప్రకారం, విచారణ జరిగే ప్రదేశం సాధారణంగా ఎవరి స్థానిక అధికార పరిధిలో అది కట్టుబడి ఉందో ఆ న్యాయస్థానం అవుతుంది.

10. ఏదేమైనా, అరెస్టు చేయబడుదునని అనుమానిస్తున్న వ్యక్తికి బెయిల్ ను మంజూరు చేయడానికి Cr.P.C లోని సెక్షన్ 438 కింద సెషన్స్ కోర్టు తన అధికారాలను ఉపయోగించగల ప్రాంతం లేదా అధికార పరిధి గురించి ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించబడలేదు. Cr.P.C యొక్క సాధారణ పథకంలో, సెషన్స్ కోర్టు తన అధికార పరిధిలో ఒక నేరం నమోదు చేయబడితే ముందస్తు బెయిల్ దరఖాస్తును స్వీకరించవచ్చు.

11. **గుర్బక్ష్ సింగ్ సిబ్బియా మరియు ఇతరులు వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం కేసు (పైన పేర్కొన్న) లో**, గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, జామీను ఇవ్వతగని నేరానికి పాల్పడిన ఆరోపణపై అరెస్టు యొక్క భయం ముందస్తు బెయిల్ నుండి ఉపశమనం పొందేందుకు ఆధారం అవుతుంది అని పేర్కొంది.

12. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 71 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"71. హామీ తీసుకొనవలెనని ఆదేశించు అధికారము.–

(1) ఒక వ్యక్తి యొక్క అరెస్టు కొరకై వారెంటు జారీ చేయు కోర్టు, ఒక నిర్ణీత సమయమునకు లేక కోర్టు నిర్దేశించిన వ్యవధి లోపల తాను ఆ కోర్టు ఎదుట హాజరగుదునని తగినంత మంది హామీదారులతో ఒక బాండును సమర్పించినట్లయితే, ఆ వారంటును అమలు పరచు అధికారి ఆ బాండును తీసుకొని ఆ వ్యక్తిని కస్టడీ నుండి విడుదల చేయవలసిందిగా ఆ హామీ పత్రము వెనుక భాగమున ఆదేశిస్తూ ఎండార్సు చేయవలెను.

(2) అట్టి ఎండార్సుమెంటులో ఈ క్రింది విషయములు ఉండవలెను –

(ఎ) హామీదారులు ఎంతమంది;

(బి) అతడు మరియు హామీదారులు ఎంత మొత్తమును హామీగా ఇవ్వవలెను;

(సి) అతను కోర్టు ముందు హాజరు కావలసిన సమయం.

(3) ఈ సెక్షన్ క్రింద సెక్యూరిటీ తీసుకున్నప్పుడల్లా, వారెంట్ ను అమలుపరచు అధికారి, ఆ హామీ పత్రమును కోర్టుకు పంపవలెను."

13. క్రిమినల్ కోర్టు వారెంట్ జారీ చేసిన సందర్భంలో, వారెంట్ జారీ చేసే కోర్టు ముందు తన హాజరు కోసం తగిన హామీలతో కూడిన బాండ్ను అటువంటి వ్యక్తి అమలు చేస్తే, వారెంట్ అమలు చేయమని ఆదేశించబడిన అధికారి అటువంటి సెక్యూరిటీని తీసుకొని, వారెంట్ అమలు చేయబడిన వ్యక్తి, వారెంట్ జారీ చేసే కోర్టు ముందు హాజరు కావడానికి తగిన పూచీకత్తులతో కూడిన బాండ్ ను ఇస్తే, ఆ వ్యక్తిని విడుదల చేయవచ్చు.

14. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోనిసెక్షన్ 78 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

78. విచారణాధికార పరిధి వెలుపల అమలుపరచుటకు పంపబడిన వారెంట్:

(1) అరెస్టు వారంటును జారీచేయు న్యాయస్థానము, తన విచారణాధికార పరిధి వెలుపల అమలుపరచవలసి వచ్చినప్పుడు, ఆ న్యాయస్థానము తన విచారణాధికార పరిధిలోని పోలీసు అధికారికి పంపకుండా, ఆ వారంటును అమలుపరచవలసిన ప్రాంతముపై విచారణాధికారము గల ఎవరైనా కార్యనిర్వాహక మేజిస్ట్రేటుకు గాని, జిల్లా సూపరింటెండెంటుకు గాని, లేక పోలీసు కమీషనరుకు గాని పోస్టు ద్వారా లేక ఇతర విధముగా పంపవచ్చును సదరు కార్యనిర్వాహక మేజిస్ట్రేటు, జిల్లా మేజిస్ట్రేటు లేక పోలీసు కమీషనరు ఆ వారంటుపై వెనుకవైపున తన పేరును ఎండార్సు చేసి, వీలయితే, ఇంతకుముందు నిబంధించిన విధముగా అమలుపరచవలెను.

(2) సబ్–సెక్షను (1) క్రింద వారంటును జారీచేయు న్యాయస్థానము, సెక్షను 81 క్రింద ఆ వ్యక్తికి బెయిలు మంజూరు చేయవచ్చునా లేదా అని నిర్ణయించుటకు వీలుగా అరెస్టు కాబడవలసిన వ్యక్తి యొక్క సమాచార సారాంశమును, సంబంధిత పత్రములతో సహా, వారంటుతో పాటు సదరు న్యాయస్థానమునకు పంపవలెను.

15. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 81 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"81. అరెస్టు చేయబడిన వ్యక్తిని తన ఎదుట హాజరుపరచబడినప్పుడు, మేజిస్ట్రేటు అనుసరించవలసిన విధానం:

(1) అరెస్టు కాబడిన వ్యక్తి, వారంటు జారీ చేసిన న్యాయస్థానముచే ఉద్దేశింపబడిన వ్యక్రియని నిర్ధారించుకున్న పిదప, కార్యనిర్వాహక మేజిస్ట్రేటు గాని లేక జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్ గాని లేక పోలీసు కమీషనరు గాని, ఆ వ్యక్తిని కస్టడీలో ఆ న్యాయస్థానమునకు తరలించవలెను:

అయితే, ఆ నేరము బెయిలు ఇవ్వదగినదైయుండి, ఆ వ్యక్తి సదరు మేజిస్ట్రేటు, జిల్లా సూపరింటెండెంటు లేక కమీషనరు సంతృప్తి మేరకు బెయిలు ఇచ్చుటకు అంగీకరించి సిద్ధపడినప్పుడును, లేక వారంటు వెనుక వైపున సెక్షను 71 క్రింద ఎండార్సు చేసిన ఆదేశము ప్రకారము కోరబడిన హామీనిచ్చుటకు ఆ వ్యక్తి సంసిద్ధత వ్యక్తము చేసినప్పుడును, మేజిస్ట్రేటు, జిల్లా సూపరింటెండెంటు లేక కమీషనరు ఆ

బెయిలు లేక హామీని తీసుకుని ఆ బాండును వారంటు జారీ చేసిన కోర్టుకు పంపవలెను:

అంతేగాక, ఆ నేరము బెయిలు ఇవ్వదగనిదైయున్నప్పుడు, (సెక్షను 437 లోని నిబంధనలకు లోబడి) చీఫ్ జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేటు గాని లేక సెక్షను 78, సబ్-సెక్షను (2) లో ఉదహరింపబడిన సమాచారము మరియు పత్రముల పరిశీలనానంతరము అరెస్టు జరిగిన జిల్లా లోని సెషన్సు న్యాయమూర్తి గాని ఆ వ్యక్తిని విడుదల చేయుట శాసనసమ్మతమై ఉండును.

(2) ఈ సెక్షనులో ఉన్నదేదియు, సెక్షను 71 క్రింద హామీని తీసుకొనుట నుండి ఒక పోలీసు అధికారిని నిరోధించునదిగా పరిగణింపబడరాదు.

16. Cr.P.C లోని సెక్షన్ 81 ప్రకారం, వారెంట్పై Cr.P.C లోని సెక్షన్ 71 ప్రకారం అటువంటి ఆమోదం చేయబడి (ఎండార్స్ మెంట్) ఉంటే మరియు అది జామీను ఇవ్వతగిన నేరం అయితే, మేజిస్ట్రేట్, జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్ అటువంటి బెయిల్ లేదా సెక్యూరిటీని తీసుకొని బాండ్ ను, వారెంట్ జారీ చేసిన కోర్టుకు ఫార్వార్డ్ చేయవచ్చు. అయితే, జామీను ఇవ్వతగని విషయంలో, చీఫ్ జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేట్ లేదా జిల్లా సెషన్స్ జడ్జి అటువంటి అరెస్టు చేయబడిన వ్యక్తిని బెయిల్పై విడుదల చేయమని ఆదేశించవచ్చు.

17. Cr.P.C లోని సెక్షన్ 80 ప్రకారం, అది జారీ చేయబడిన జిల్లా వెలుపల బెయిల్ అమలు చేయబడితే, అరెస్టు చేయబడిన వ్యక్తిని అరెస్టు చేసిన స్థానిక పరిధిలో సమీప ఎగ్జిక్యూటివ్ మేజిస్ట్రేట్ లేదా జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్ ముందు హాజరుపరచాలి. వారెంట్ అమలు చేయబడిన అటువంటి అరెస్టు చేసిన వ్యక్తిని హాజరుపరిచిన తరువాత అనుసరించాల్సిన విధానం Cr.P.C లోని సెక్షన్ 81 కింద పేర్కొనబడింది.

18. Cr.P.C లోని సెక్షన్ 81 ప్రకారం, సెషన్స్ జడ్జి తన అధికార పరిధికి వెలుపల చేసిన నేరంలో ఒక వ్యక్తి అరెస్టు చేయబడితే, నాన్-బెయిలబుల్ నేరంలో బెయిల్ మంజూరు చేయవచ్చు.

19. ఇప్పటికే పేర్కొన్నట్లుగా, తన అధికార పరిధికి వెలుపల ఉన్న వ్యక్తిని అరెస్టు చేసిన సందర్భంలో క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ప్రకారం సెషన్స్ కోర్టు యొక్క అధికారాలు నిర్దిష్ట పరిస్థితులు మరియు షరతులతో బెయిల్ మంజూరు చేయగలవు.అయితే, సెషన్స్ కోర్టు తన అధికార పరిధికి వెలుపల

చేసిన నేరానికి సంబంధించి ముందస్తు బెయిల్ మంజూరు చేయగల అటువంటి నిబంధన ఏదీ Cr.P.C కింద చేయబడలేదు.

20. అయితే, ఒక వ్యక్తి సెషన్స్ కోర్టు అధికార పరిధిలో శాశ్వతంగా నివసిస్తున్నట్లయితే మరియు/లేదా నేరంలో ఏదైనా భాగం పేర్కొన్న అధికార పరిధిలో జరిగి ఉంటే, కానీ నేరం సెషన్స్ జడ్జి అధికార పరిధికి వెలుపల నమోదు చేయబడి ఉంటే, నేరం పాక్షికంగా జరిగిన లేదా నిందితుడు నివసిస్తున్న పరిధిలోని సెషన్స్ జడ్జి, Cr.P.C లోని సెక్షన్ 438 ప్రకారం ముందస్తు బెయిల్ను మంజూరు చేయడానికి తన అధికారాలను ఉపయోగించుకోవచ్చు, కానీ నిందితుడు సమర్థ అధికార పరిధి గల కోర్టును ఆశ్రయించడానికి వీలుగా కోర్టు తగు కాలానికి దానిని మంజూరు చేయడానికి పరిమితం చేయాలి. సెషన్స్ అధికార పరిధిలో నివసించే నిందితుడి ప్రమాణాలు లేదా పేర్కొన్న అధికార పరిధిలో నేరం యొక్క ఏదైనా భాగం జరిగితే తప్ప, ప్రతి సెషన్స్ కోర్టు తన అధికార పరిధికి వెలుపల జరిగిన నేరాలకు Cr.P.C లోని సెక్షన్ 438 కింద అధికారాలను ఉపయోగించలేదు.

21. ప్రస్తుత కేసులో, ముందస్తు బెయిల్ కోసం లేదా సాధారణ బెయిల్ కోసం నేరం నమోదు చేయబడిన సమర్థ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించడానికి లేదా సంబంధిత కోర్టు ముందు లొంగిపోవడం ద్వారా క్రమబద్ధమైన బెయిల్ ను పొందడానికి నిందితుడికి వీలుగా ఒక నిర్దిష్ట కాలానికి పరిమితం చేయకుండా ముందస్తు బెయిల్ ను మంజూరు చేయడంలో సెషన్స్ జడ్జి పొరపాటు చేశారు.

22. నిర్దిష్ట కాలానికి ముందస్తు బెయిల్ మంజూరు చేయడానికి దాని అధికారాలను పరిమితం చేయని సెషన్స్ ఆక్షేపిత ఉత్తర్వుల మేరకు, సెషన్స్ కోర్టు ఉత్తర్వులు ఇందుమూలంగా రద్దు చేయబడతాయి.

23. నిందితులు లొంగిపోయి బాండ్లను సమర్పించారని, దీనికి అనుగుణంగా సంబంధిత కోర్టు పోలీసులు, హామీలను అంగీకరించి, ప్రతివాదులు/నిందితుల బెయిల్ ను పొడిగించారని ఇద్దరు న్యాయవాదులు తెలియజేసారు.

24. ఈ పరిస్థితులలో, ఈ కోర్టు యొక్క పరిశీలనల ఆధారంగా, ప్రస్తుత దరఖాస్తులో, ప్రతివాదులు 3 నుండి 6/ 3 నుండి 6 వరకు ఉన్న నిందితులను అరెస్టు చేయరాదని ఆదేశించడం సముచితమని ఈ కోర్టు భావిస్తుంది.

25. తదనుగుణంగా, క్రిమినల్ పిటిషన్ పరిష్కరించబడింది. తత్ఫలితంగా , ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే, అవి ముగించబడతాయి.

....

కె. సురేందర్, న్యాయమూర్తి

తేదీః 20.10.2023